

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 11 juli 2025

788/2025

Lag om ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 12 § 2 och 3 mom. och 13 § 2 mom. samt
ändras 7 § 2 mom., rubriken för 8 §, 8 § 1 och 2 mom., 12 § 1 mom., 13 § 1 mom., 15 § 1 mom., 16 § 1 mom., 18 § 2, 4 och 5 mom., 36 § 4 mom., 40 § 1 mom., 58 § 1 och 2 mom., 71 § och 89 § 1 mom.,
av dem 7 § 2 mom., rubriken för 8 §, 8 § 1 och 2 mom., 36 § 4 mom., 58 § 1 och 2 mom., 71 § och 89 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1149/2022, 16 § 1 mom. sådant det lyder i lag 224/2021, 18 § 5 mom. sådant det lyder i lag 643/2018 och 40 § 1 mom. sådant det lyder i lag 883/2023, som följer:

7 §

Bekämpning på riksnivå

Nationell sakkunniginrättning för bekämpningen av smittsamma sjukdomar är Institutet för hälsa och välfärd, som med sin sakkunskap stöder social- och hälsovårdsministeriet och Tillstånds- och tillsynsverket, upprätthåller rikstäckande epidemiologiska uppföljningssystem för bekämpningen av smittsamma sjukdomar samt styr och stöder bekämpningen av smittsamma sjukdomar i välfärdsområdena, HUS-sammanslutningen och verksamhetsenheterna inom socialvården och hälso- och sjukvården. Institutet undersöker smittsamma sjukdomar, följer upp och utreder incidensen och förekomsten av smittsamma sjukdomar, utvecklar diagnostiken, uppföljningen och bekämpningen av dem samt informerar om dem och ger befolkningen instruktioner om hur man kan undvika smitta och förebygga smittspridning. Institutet ska för sin del sköta vaccinförsörjningen, följa upp verkningarna av vaccinen samt utreda biverkningarna av vacciner och vaccinationer. Institutet ska också som nationell behörig myndighet i Europeiska unionen svara för den epidemiologiska uppföljningen och anmälningen av smittsamma sjukdomar.

8 §

Bekämpning vid Tillstånds- och tillsynsverket

Tillstånds- och tillsynsverket samordnar och övervakar nationellt bekämpningen av smittsamma sjukdomar. Tillstånds- och tillsynsverket övervakar att välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen har regional beredskap för störningar inom hälso- och sjukvården. Tillstånds- och tillsynsverket övervakar att bekämpningsarbetet genomförs enligt bestämmelserna samt att de nationella planerna och social- och hälsovårdsministeriets beslut

verkställs. Vid Tillstånds- och tillsynsverket ska det finnas ett tillräckligt antal läkare som står i tjänsteförhållande till verket och ansvarar för smittsamma sjukdomar.

Tillstånds- och tillsynsverket samt välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen ska samarbeta för att bekämpa smittsamma sjukdomar. Tillstånds- och tillsynsverket ska fatta de administrativa beslut som föreskrivs i denna lag genom att utnyttja den sakkunskap som finns i det välfärdsområde som beslutet gäller, HUS-sammanslutningen, ett välfärdsområde som är huvudman för ett universitetssjukhus och vid Institutet för hälsa och välfärd.

12 §

Övervakning av bekämpningen

Tillstånds- och tillsynsverket ska övervaka att bekämpningen av smittsamma sjukdomar är lagenlig och sköta anknytande styrning.

13 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de i 6 och 7 § avsedda uppgifterna för social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd, de i 6 och 8 § avsedda uppgifterna för Tillstånds- och tillsynsverket och om sammansättningen, tillsättandet och uppgifterna för den i 11 § avsedda delegationen för smittsamma sjukdomar.

15 §

Riktade hälsokontroller

Tillstånds- och tillsynsverket kan förordna om hälsokontroll av personer som vistas på någon ort eller på vissa arbetsplatser, i vissa inrättningar, i färdmedel eller på liknande ställen, om undersökningen behövs för att förhindra att en allmänfarlig smittsam sjukdom sprids. Det är frivilligt att delta i hälsokontrollen.

16 §

Obligatorisk hälsokontroll

Tillstånds- och tillsynsverket kan besluta att det är obligatoriskt att delta i hälsokontroller som avses i 14 och 15 §, om det är nödvändigt för att förebygga spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom. Beslutet kan riktas till en enskild person eller till flera personer.

18 §

Laboratorieundersökningar och tillstånd

Tillstånds- och tillsynsverket beviljar tillstånd för laboratorierna. Tillstånds- och tillsynsverket ska begära utlåtande av Institutet för hälsa och välfärd innan ett laboratorium beviljas tillstånd. Tillståndet kan förenas med nödvändiga villkor som gäller tjänsternas omfattning, personal, lokaler, produkter och utrustning samt förfaranden.

Tillstånds- och tillsynsverket övervakar laboratorierna med hjälp av expertstöd från Institutet för hälsa och välfärd. Tillstånds- och tillsynsverket kan återkalla ett tillstånd, om det efter att tillståndet beviljats uppdagas att laboratoriet, dess laboratorium på underentreprenad eller den verksamhetsenhet som laboratoriet övervakar inte uppfyller de relevanta villkoren för tillstånd och om det förekommer allvarliga brister i dess verksamhet och bristerna inte har avhjälpits trots föreläggande från Tillstånds- och tillsynsverket. För Tillstånds- och tillsynsverkets uppgifter och befogenheter gäller i övrigt vad som särskilt bestäms om dem.

Tillstånds- och tillsynsverket och Institutet för hälsa och välfärd har för övervakningen av att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas rätt att få inspektera laboratoriernas lokaler, verksamhet och de handlingar som behövs för övervakningen samt att kostnadsfritt och oberoende av sekretessbestämmelserna få tillgång till behövliga uppgifter, utredningar, handlingar och annat material. Rätten att få tillgång till uppgifter gäller också uppgifter om företagshemligheter som behövs för övervakningen. Uppgifter, utredningar, handlingar och annat material ska lämnas till Tillstånds- och tillsynsverket eller Institutet för hälsa och välfärd inom en skälig utsatt tid. Om uppgifter, utredningar, handlingar och annat material inte lämnas inom den angivna tiden, kan Tillstånds- och tillsynsverket ålägga laboratorierna vid hot om vite att komma in med dem.

36 §

Register över vårdrelaterade infektioner

Verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården och socialvården ska oberoende av sekretessbestämmelserna informera Institutet för hälsa och välfärd och den läkare som i välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen ansvarar för smittsamma sjukdomar om epidemier och misstänkta epidemier som orsakats av sällsynta och allvarliga vårdrelaterade infektioner och mikrober som är synnerligen resistenta mot antimikrobiella läkemedel. Om Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet får uppgifter om att ett läkemedel misstänks orsaka smitta, ska centret vidarefördela informationen till Institutet för hälsa och välfärd. Om Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet och Tillstånds- och tillsynsverket får uppgifter om att en medicinteknisk produkt misstänks orsaka smitta, ska centret och verket vidarefördela informationen till Institutet för hälsa och välfärd.

40 §

Utlämnande av registeruppgifter

De personuppgifter som införts i registren enligt 32, 33, 36, 37 och 39 § ska hållas hemliga. Institutet för hälsa och välfärd kan dock oberoende av sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter från det riksomfattande registret över smittsamma sjukdomar och från registret över fall av en viss sjukdom till den läkare som vid Tillstånds- och tillsynsverket ansvarar för smittsamma sjukdomar, till den läkare som i välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen ansvarar för smittsamma sjukdomar och till sådan i bekämpningen av smittsamma sjukdomar deltagande personal som har utsetts av den läkare som i välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen ansvarar för smittsamma sjukdomar, i den utsträckning utlämnandet är nödvändigt med tanke på skötseln av de uppgifter som ingår i bekämpningen av smittsamma sjukdomar.

Åtgärder i samband med en omfattande smittrisk

När en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom som medför omfattande smittrisk har konstaterats eller med fog kan väntas förekomma, kan i första hand det organ i välfärdsområdet som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar inom sitt verksamhetsområde fatta beslut om att stänga verksamhetsenheter inom socialvården och hälso- och sjukvården, läroanstalter, daghem, bostäder och motsvarande lokaler och förbjuda allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar. Tillstånds- och tillsynsverket kan fatta motsvarande beslut eller ett beslut som gäller flera välfärdsområden. En ytterligare förutsättning är att åtgärden är nödvändig för att förhindra spridningen av en allmänfarlig sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig sjukdom. Skyldigheterna enligt ett samtidigt gällande beslut av välfärdsområdets organ kompletterar de skyldigheter som gäller inom välfärdsområdet genom ett beslut av Tillstånds- och tillsynsverket.

Om någon annan än en i 1 mom. avsedd smittsam sjukdom medför omfattande smittrisk, kan i första hand det organ i välfärdsområdet som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar inom sitt område fatta beslut om att läroanstalter och daghem ska stängas, om det är nödvändigt för att förhindra sjukdomsspridning. Tillstånds- och tillsynsverket kan fatta motsvarande beslut eller ett beslut som gäller flera välfärdsområden. Skyldigheterna enligt ett samtidigt gällande beslut av välfärdsområdets organ kompletterar de skyldigheter som gäller inom välfärdsområdet genom ett beslut av Tillstånds- och tillsynsverket.

Akut allvarlig hälsorisk

Om skyndsamma åtgärder behövs för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom, kan social- och hälsovårdsministeriet, Tillstånds- och tillsynsverket och det organ i välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar inom sitt verksamhetsområde fatta nödvändiga beslut om åtgärderna enligt 60, 61 och 63 § i stället för den läkare i tjänsteförhållande som i välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen ansvarar för smittsamma sjukdomar.

Handräckning

Om Institutet för hälsa och välfärd, Tillstånds- och tillsynsverket, det organ i välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar eller den läkare som i välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen ansvarar för smittsamma sjukdomar konstaterar att spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom inte kan förhindras på något annat sätt ska polisen, räddningsmyndigheten, Försvarsmakten, Gränsbevakningsväsendet eller Tullen på begäran av någon av dem lämna handräckning. En förutsättning för handräckningen är att den inte äventyrar utförandet av andra viktiga uppgifter som ska skötas av den myndighet som lämnar handräckning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

788/2025

Helsingfors den 27 juni 2025

Republikens President

Alexander Stubb

Kommun- och regionminister Anna-Kaisa Ikonen